

Redniku božjemu.

Tiha noč je — vse že spi,
svet odeva grozna tema.
Glej, skoz vrata Betlehema
mož beži.

Jutro dahne. Zor krvavi
nad gorami zažari.
V Betlehemu otročiče
kralj Herod mori.

Solčni dan je. V mestu solčnem
ubožni Bog živi.
Sveti Jožef ga je rešil,
zanj skrbi.

Leto mine. Kralj okrutni
mrtev že trohni.
V tih Nazaret samotni
Bog se naseli.

Pride smrt. V rokah božjih
sveti mož leži.
Sam Sin božji mu zatisnil
trudne je oči.

Vzemi v svoje sveto varstvo,
Jožef, tudi nas,
da zagledamo po smrti
Kristusov obraz.

P. Keller (Prestavil dr. A. K.)

Izpraševanje vesti.

KADAR pridem v svoj rojstni kraj in vidim lepo zrastlega Henrika Schmitzkeja, ko gre v nedeljo v cerkev, dobro oblečen od temena do pet, obdan s kupom otrok, ki so ravnotako čedno opravljeni, takrat sem vesel tega marljivega, delavnega moža in mislim na to, da za dostuje včasih tudi zelo skromna mera šolske izobrazbe, da postane človek v življenju cel mož na svojem mestu.

Šolska izobrazba Henrika Schmitzkeja je bila namreč slaba. To lahko rečem, ker sva bila sošolca in sva kot vaška paglavca sedela osem let v isti šolski sobi.

Ko sva bila stara trinajst let, je prišlo neko jutro, ko je naš stari sivolasi učitelj sklenil roke nad svojo majhno postavo in rekel z gahnjenim glasom:

»Večji pojedete danes popoldne k prvi sveti spovedi. Iz pouka veste, kako važen dan je to za vas. Pojdite sedaj v cerkev in pripravite se vredno!«

Nato so se »večji«, med katerimi sva bila tudi Henrik in jaz, dvignili s svojih prostorov. Vsakdo je vzel iz šolske torbe veliko polo papirja, ki naj bi služila za »seznam grehov«, nadalje črnilnik iz luknje in zataknil peresnik za uho. Tako opremljeni za spokorno pot smo zapustili klopi; manjši, ki so ostali, so nas skoro spoštljivo občudovali. Eden izmed nas je stopil k staremu učitelju in mrmral nekaj nerazumljivega, kar naj bi se približno glasilo: »Gospod učitelj, prosimo odpušcanja, če smo vas kdaj žalili ali žalostili.« — »Pojdite v božjem imenu!« je rekel dobri mož z rosnim pogledom. V tistem trenutku pač najbrž sam ni vedel, ali smo ga v sedmih dolgih šolskih letih kdaj žalostili.

Skozi pomladni solnčni svit je šla majhna spokorniška gruča po vaški cesti v cerkev; dečki in deklice, vsakdo je nemo gledal pred se. O Bog, kakšna sprememba! Drugače so isti dečki in deklice včasih tako noreli na hribčku, kjer je stala cerkev, da bi se zbudili mrličji za zidovi, če ne bi tako trdno spali. Danes pa ni nihče iz divje trume izpregovoril niti besede, nihče se ni ozrl po drugem. Cerkev je ležala v globokem, svetem božjem miru. Solnce je osvetljevalo obleko svetega Mihaela nad glavnim oltarjem, da se je zdela zlata in njegovi žarki so se iskriili v rdečem steklu večne luči, da je bilo podobno blešketajočemu se rubinu v srebrni posodi. Pazljivo so hodili otroci, mnogi celo po prstih, in pri glavnem oltarju so vsi poklekneli. Neka deklica je začela in vsi otroci so jo spremljali.

»Pridi, sveti Duh, napolni srca svojih vernih in vžgi v njih ogenj svoje ljubezni!«

Nato smo šli v klopi. Na klečalnike smo se vsedli, klopi so nam služile za pisalne mize. Če bi stopil kdo v cerkev, bi ne opazil žive duše; vsi majhni spokorniki so tičali v globini. Bilo je popolnoma tiho; samo včasih je zaškripalo pero ali pa se je eden ali ena splazil k oltarju ponovno prosit milosti in pomoči. Tako je vsakdo izprašal svojo vest in napisal grehe, ki se mu je zdelo, da jih je storil.

Končno je nekdo gotov. Njegova glava se pokaže iz globine, da bi pogledala po drugih; ker pa ne vidi nikogar, misli, da je bil prehit

in zopet izgine. Medtem pa žari nad oltarjem ves čas svetlozlati angel in njegovo obličje se smehlja.

Končno se pa vendar sliši, kako upogiblje en otrok za drugim svoj seznam grehov in ga pazljivo vtakne v žep. Truma se zopet zbere, moli skupno pri oltarju kesanje in zapusti cerkev.

Zopet smo zunaj v pomladni svetlobi. Počasi gremo navzdol. Kar se mi pridruži moj posebni prijatelj Karol in mi reče z važnim obrazom: »Schmitzke Henrik je vse svoje grehe od mene prepisal.«

O Schmitzke! Saj vedno prepisuješ: vse sestavke, vse diktate, vse računske zglede in vse druge pismene naloge. Umevno je bilo samo po sebi, da si prepisaval; saj si to pravico krvavo zaslužil z mnogimi udarci, vednim zaporom in obilim pretepanjem. Toda grehe prepisati — to je bilo preveč!

V zadnji šolski uri, ki smo jo imeli, so me mučili hudi dvomi vesti. Če gre Henrik — o tem sem bil gotov — s prepisanim seznamom grehov k spovedi, gre nevredno in zagreši težek zločin. In jaz, ki sem za to vedel, moram ta zločin preprečiti, sicer postanem sokriv. Moral bi povedati učitelju ali celo župniku, kaj se je zgodilo. Tega pa nisem mogel storiti; še nikdar v svojem življenju nisem tožaril. Zato sem bil tisti dan, ki bi moral biti za me dan najglobljega dušnega miru, v taki srčni stiski kot še nikdar prej v življenju.

Ko sem šel iz šole domov, sem poklical Henrika na stran.

»Ti si prepisal od Karla svoje grehe,« sem rekel z obrazom preiskovalnega sodnika.

»To te nič ne briga,« je godrnjavo odgovoril grešnik.

»Nekoliko me pač briga,« sem dejal in mu razložil versko stran stališča. Henrik je povsobil glavo.

»Ne morem,« je rekel žalostno. Zasmilil se mi je.

»Henrik,« sem dejal mileje; »k spovedi greva šele ob treh; če boš ob dveh v cerkvi, ti bom pomagal pri izpraševanju vesti, ki bo potem veljavno. Hočeš?«

Henrik je samo prikimal in šel k drugim. Ob dveh sem šel po cerkvene ključe in odprl preddvor. Tam je stala klop s klečalnikom, na kateri so navadno počivali botri, če so morali malo počakati na krst. Henrik je bil že tam.

Sedel sem na klečalnik in razgrnil velik list papirja na klop.

»No, Henrik, sedaj mi pa moraš vse povedati, kar si naredil; ne smeš ničesar izpustiti; jaz bom pa vse pravilno napisal,« sem rekel milo, toda resno.

Henrik je prikimal. In začel sem ga izpraševati po desetih zapovedih: »Ali si naredil to? Ali si storil ono?« Henrik je z glavo prikimal ali odkimal, kakor se je pač priznal za krivega ali nedolžnega. Hitro sva napredovala. Hitro sva prišla tudi preko šeste zapovedi, ki obsega grehe nečistosti. Naš dobri učitelj, oče Logar, je bil pedagog starega kova; ni nam znal vbiti v glavo ne fizike ne kemije, toda imel je nepokvarjene otroke. Kot vaški paglavci sem bil povsod; poznal sem majhne in najmanjše skrivnosti vseh otrok in danes lahko pričano dvignem roko in rečem: Nihče izmed nas, vaških šolskih otrok, ni imel niti pojma o pregrehah, ki povzročajo med našo sedanjo mladino tako neizmerno škodo. To rečem v hvalo stare šole očeta Logarja in to mu položim za se in za svoje tovariše in tovarišice kot venec na častivredni grob.

Sedaj pa sedma zapoved. »Ali si kradel« sem vprašal Henrika.

Naredil je jezen obraz, iztegnil roko in dejal:

»Ti bom takoj eno pripeljal!«

Opazil sem, da sem užalil Henrika, jaz, njegov spovedni pomagač. To se mi ni zdelo prav; uvidel sem, da ne pridem dalje s strogostjo in sem rekel torej tako mimogrede:

»No! Jaz, n. pr., sem kradel jabolka.« Tédaj se je Henrik pomiril.

»Oh,« je rekel, »jabolka sem seveda tudi jaz kradel. Mnogo!«

»Tudi gnjat sem obrezaval,« sem nadaljeval.

»Pri nas nimamo gnjati,« je rekel Henrik.

Tu me je moralno presegal.

Ob pol treh sva končala izpraševanje vesti. Vse, v čemer se je Henrik čutil krivega, sem napisal z lepimi, velikimi črkami na list. Sedaj sem mu ta seznam izročil in rekel:

»To so tvoji grehi. V spovednici jih moraš prebrati. Potem bo vse v redu.«

Henrik je prikimal. »Hvala« ni rekel. To bi se mu bilo zdelo neumno. Kmalu so prišli tudi drugi. Ob treh je prišel župnik, dal okoli vratu modro štolo in sedel v spovednico.

Govorim brez pobožnjaštva: bila je ena najsilnejših ur mojega življenja. Globoko v srce mi je segla zavest, da bom moral dajati račun o svojem mišljenju in dejanju. Drug za drugim je šel k tihi spovednici in se kmalu vrnil s skrivnostno srečo v očeh. Bil sem med prvimi in bi bil lahko zapustil cerkev. Vendar sem ostal. Henrik, moj otrok po vesti in skrbi, še ni prišel na vrsto. Resnično, postavil se je na zadnje mesto, ubogi cestinar. Sedel sem tako, da sem lahko videl spovednico. Sedaj je Henrik vendar prišel na vrsto. V levi roki je držal list, ki sem mu ga napisal, z desnico se je pa parkrat pograbil za svoje kuštrave lase.

Tako, sedaj kleči. Sedaj začenja brati svoje grehe. Toda, kaj je to? Duhovnik se obrne k njemu, govori vanj, moj seznam grehov pa sfrfota počasi na tla. O, nič dobrega nisem slutil. Potil sem se; pri Henrikovi spovedi sem se veliko bolj bal kot pri svoji. Vidim, da govori župnik ves čas s Henrikom. Kaj naj to pomeni? Sedaj, vendar — sedaj se mi zdi, da je končano. Župnik se vzravna, vzame baret z glave in začne govoriti oprostilne besede. Kar naenkrat — jo Henrik popiha. Gotovo je mislil, da lahko gre, ker je končana spokorniška pridiga. Trpel sem nepopisno. Župnik pride iz spovednice in prižene ubeglega Henrika nazaj. Še enkrat dolgo govori vanj. Končno Henrik poklekne in medtem govori župnik nad njim: »Odvežem te«.

Šla sva domov. Henrik se mi je pridružil. Jaz nisem rekel ničesar. Začel je sam od sebe. Seznama grehov, ki sem ga jaz napisal, ni znal brati. Pa mu je rekel župnik: »Glej ga, dečka! Sedem let že hodiš v šolo in ne znaš niti tega brati, kar si sam napisal.« »In«, je rekel Henrik, ki je bil v nekaterih točkah svoje časti silno občutljiv, »tega vendar nisem mogel dopustiti. Pa sem rekel: Saj nisem napisal jaz ampak Pavle Keller.« Nato vprašanje in odgovor in moj lepo spisani seznam grehov je zletel na tla. Župnik je Henrika sam izprašal. Gotovo je to boljše znal kot jaz; toda še danes mislim rad na uro, ko sem šel s Henrikom v večerni zarji lepega pomladanskega dne v globokem srčnem miru po cesti svoje domače vasi in vesel sem, kadar pridem sedaj domov in vidim iti ob nedeljah Henrika kot revnega toda poštenega moža s kupčkom čednih otrok v cerkev, v isto cerkev kot nekoč.

Milovan Dj. Glišić.

Prva brazda.

VRRHU sela Velike Vrbnice, prav gori — že pod planino Vratarno — se vidi odtod, z Latkovačkih Razgledov, skromna vaška hišica in ob njej tri zgradbice.

To je hiša vdove Milene.

Pokojni Sibin Džamić je padel v drugi (balkanski) vojni. Še sedaj pripovedujejo zgodbe o Sibinovem junaštvu in o njegovi korajži. Kdor koli ga omeni v Veliki Vrbnici — vsak poreče: »Bog mu oprostí dušo!«

Njegova Milena je ostala samcata s tremi sirotami. Dva sinčka in ena hčerka. Eden sega drugemu do uha. Najstarejšemu Ognjanu je bilo šele sedem let.

Kmečke hiše ne more zadeti hujša nesreča kot da ostane brez moške glave.

Ta nesreča je zadela še mnoge hiše v tem kraju. Mnogo vdov je žalovalo za gospodarjem in slednjič prebolelo to izgubo. Po enem letu ali dveh so se nekatere zopet poročile; druge so se povrnilo k svoji rodbini in odvedle svojo deco k tujemu očetu.

Sibinova Milena ni hotela posnemati svojih tovarišic po nesreči. Odločna in pridna žena je vzela v roke tudi težke poljedelske posle.

Mileni se je le zdelo — prišel bo Sibin, pa kako mu bom pogledala v oči, ko najde hišo razkropljeno in prazno! ...

Pokojni Sibin ima dovolj bratov in bratrancev. Vsi so dobri, odločni, dobrosrčni ljudje. Ni dneva, da bi kdo od njih ne prišel v hišo Milenino — da ji kaj pomaga.

Največ je pomagal Mileni mlajši brat Sibinov, Jelenko.

Več ko enkrat je govoril Jelenko svoji snahi:

»Zakaj me, snaha, ne poslušáš? Zakaj ne prideš v našo hišo? Vidiš li, nesrečna kot si, da ne veš kam s temi otročički! ... Kam pa pojdeš, sirota! Ko bi sto rok imela, ne bi mogla sama vsega napraviti. Zakaj ne prideš vsaj dokler ti otroci ne pridejo h moči? ...«

— Ne morem, dragi svak! — mu je odgovarjala Milena vzdihujoč.

— Pa zakaj ne moreš, snaha? V naši hiši bi ti bilo lažje in ugodnejše ...

Kako bi mogla ugasiti to ognjišče, kjer so se te sirotice prvokrat ob ognju ogrevale? ... Kaj naj bi potem rekla svoji deci, ko bi me prašala: »Mamica, čigava je ona hiša, ki je obrasla z mahom in plevelom, da nikdo ne sme niti podnevi v njo stopiti?« ... Ko bi jaz tako storila, škodila bi mi oni kruh in sol, ki sem ju pojedla v tej hiši s pokojnim Sibinom ... Bog obvari ... Nikdar, svak, nikdar!«

Jelenko samo zmigne z rameni, pa vzame oralo in vole ter ide na njivo, da izorje Mileni, kolikor je treba za posetev.

Ti dobri ljudje so ji vedno pomagali pri težjem poljskem delu — česar pač ne zmore slabotna ženska roka. Oni ji zorjejo njivico, posejejo in obdelajo kakor sebi. Ostalo dela Milena sama. Sama okopava,

pleve in žanje. Nikoli se ne potoži, da ji je težko. Hočejo ji tudi pri tem pomagati. Njej pa to ni prav. Navadno jim tako odgovori:

— Hvala vam! Kjer je bilo težje, tam ste mi pomogli. To pa že zmorem polagoma tudi sama storiti!...

II.

Leto za letom mineva.

Milena se je že privadila samoti in bremenu. Zdaj bi sploh ne mogla več verjeti, da more biti drugače! Otroci so ji zrastle. Ognjan gre že v petnajsto leto. Hodi v šolo. Že je velik dijak. Dušanka je završila trinajsto leto. Ona že veliko pomaga materi pri hišnih opravilih. Ako Milena v rani zori gre na njivo, da požanje kak snop več, ali če gre na travnik, da pograbi, kar je Jelenko včeraj pokosil, — ne bo opoldan, ko se vrne domov, ostala brez kosila. Dušanka skrbi za to kakor kaka odrastla ženica. Zna celo zamesiti pogačo... Najmlajši, Senadin, gre v deveto leto. Še dela možičke iz ilovice; zna pa tudi varovati jagnjeta in goniti ovce na pašo. Tudi on koristi hiši.

Hvala Bogu, otroci Milenini so zdravi in veseli, brihtni in pridni. Oblečeni so ko da bi bili iz najboljše kmečke hiše. Mileni je srce polno, ko jih pogleda.

— Ptički moji lepi! ... zašepče često z vzdihom. — Mogočni Bog, prosim te, ohrani me pri zdravju in moči, dokler se mi ne okrepijo te moje peroti...

Dober je Bog. On je uslišal to prisrčno molitev zapuščene vdove.

Vaščani so se čudili vztrajnosti Milene. Povsod so jo hvalili in so z njenim zgledom karali svoje gospodinje, če so se malce polenile. Samo enemu se niso mogli načuditi: kako je mogla, tako zapuščena, odpraviti Ognjana od hiše in ga poslati v šolo! To so ji tudi skoro zamerili.

Tudi sam Jelenko je vsled tega nekoč pokaral Mileno. Prišel je s svojim stricem, starim Jerdimirom in je, potem ko so govorili o vseh mogočih rečeh, rekel snahi:

— Ej, vsak se ti čudi, kako se trudiš... Pridna si, pametna si. Samo nekoliko si se pomotila...

— In kaj je to, svak! — praša Milena in pogleda Jlenka malo začudeno.

— Zakaj dečko ne ostane pri hiši, da bi ti vsaj nekaj pomagal? Mnogi premožnejši ljudje in iz velikih zadrug ne zmorejo dati otrok iz hiše... Ti si že tako sirota in trpinka, pa...

— Tega pa ne dopustim, svak, da bi moji otroci bili zadnji v vasi! — odgovori Milena in malce zardi. — Pokojni Sibin, Bog mu daj dobro, je često pravil, kako bo, ako dočaka, šolal Ognjana. Jaz sem mu izpolnila željo... Ko sem se mučila toliko let, mi ne bo prav nič, če se mučim še nekaj časa...

— Je že res, snaha — je začel stari Jezdimir. — Vse je lepo in dobro: ali spet — glej, ti si sama v hiši, pa ti bi bila v prid tudi majhna pomoč ali olajšava...

— Sicer pa se mi bo Ognjan zdaj o Kresu izučil in bo ostal doma... Ako Bog da zdravja, poslala bom takoj na jesen tudi Senadina. Nočem, da bodo moji otroci slepih oči... je odgovorila Milena tako trdno in odločno, da nista znala ne Jelenko ne Jezdimir ziniti niti besede več.

Rekli so še dve tri o drugih rečeh, pa sta se dvignila in odšla.

— Moška žena! — je počasi rekel stric Jezdimir, ko sta se oddaljila od Milenine hiše.

III.

Prišel je postni čas. Zima se je že prevalila. Ne brije več ostra burja ne mrzli sever. Zdaj se beli veter z juga igra z golimi vejami visokih bukev — od Župe pa do Željina, Neradje in Kopaonika. Sneg je skoro povsod že skopnel. Samo oni na Suhem Rudištu se ne briga za južni veter; on se bo raztajal šele pozneje — ko pripeče junijska vročina.

Na vse strani so se razšli dobri orači. Orjejo njive pojoč, v upanju na dobro letino.

Šele opoldne se vrne Milena iz mesta. Pod goro je šla tja, da obiše Senjadina.

Držala je besedo. Ognjan je o Kresu dovršil četrti razred, a Senadin je takoj po Gospojnici šel v prvega.

Komaj je prispela Milena do sadovnjaka, že je pritekla Dušanka iz hiše. V rokah drži lepo pisano torbico, pa nekam hiti.

Orijemo.

— Kam pa, Dušanka?

— Oj! Ali si ti tukaj, mati? odgovori Dušanka nekam vznemirjeno.

— Ravno prav, da hiša ne bo prazna... Glej, hotela sem tja do brata...

— A? Pa kje je on?

— Na njivi tam za lazom. Rekel mi je, naj mu prinesem kosilo.

— Pa ne bo prišel domov kosit?

— Ne bo.

— Pa zakaj!

— Odšel je z voli in plugom...

— O! — vzklikne Milena. — Pa zakaj mi ne poveš tako za veselje! Daj meni to torbico! Jaz mu bom nesla...

— Ne, mamica, ti si trudna. Ponesem mu jaz. Pa tudi...

— Kaj, dete?

— Rekel mi je brat, naj ti ne povem takoj.

»Hočem« je rekel, »razveseliti mamó...«

— O Bog mu daj srečo! Nisem nič trudna, dete! Nisem niti zapazila, kedaj sem prišla. Eh, to res ni prav, — zakaj mi nisi takoj povedala! Daj mi torbico! Poldne je že proč. Ali je že dolgo kar je odšel?

— Ne, ne! Zdaj je šele mogel dospeti na njivo.

Milena je brž vzela torbico Dušanki, pogledala kaj je pripravila, pa spešno odšla.

Dušanka je ostala pred hišo in čisto začudeno gledala za materjo.

IV.

Njive za lazom je komaj za dan oranja. Če je letina dobra, rodi dva do tri mernike pšenice.

Ognjan je ravno urezal prvo brazdo pa hoče obračati — pa glej jo, mater!

— Glej ga dečka, kako mi dela! klikne Milena radostno, priteče in poljubi Ognjana.

Ognjan pa je malo iznenaden.

— Bog ti daj srečo, moj gospodar! — nadaljuje Milena. — Glej, glej, kako lepa je ta brazda in kako globoka! ... O kakšna sem! Govorim in govorim, ti pa si truden, delavček moj! ... Pogledaj, sestra ti je pripravila tudi kosilo!

Zdaj je Milena brzo vzela iz torbice, kar je prinesla. Razgrne torbo pa po njej razvrsti: malce soli, česna, par praženih krompirjev, pogačico, pa tudi čutarico, govoreč:

»E, glej jo, Dušanko! Pripravila ti je tudi čutarico vina. Gospodarica moja! Že ve, kaj je treba trudnemu človeku ... Ustavi oralo, sinko! Dovolj si že delal!

In solze se ji vlijejo.

— Kaj ti je, mama? — je dejal Ognjan, ko je sedel. — Ti jočeš!

— Nič ni, sin, nič! Se že smejem! Daj vzemi, lačen si, vem ... In jaz sem se malce zamotila doli v trgu .. Da bi ti vedel, kako učitelj hvali Senadina!

— Sedi tudi ti, mati, da skupaj pokosimo — je dejal Ognjan, lomeč tudi njej koščeke pogačice.

— Nikar, sin! Kosila bom doma — Dušanka me čaka — odgovori Milena stoje in kakor bi stregla sinu. — Ti misliš, da sem trudna. Nisem, Ognjan! Mogla bi celi da nstati, sinko! ... Ampak vzemi! Boš že končal. Ni treba, da bi danes vse zoral. Glej ga fanta, orje ko možak ... Dušanka mi je povedala ... Jaz pa sem mislila, — šali se!

In zopet so se ji vlile solze. Brisala jih je z rokavom in se smehljala. smehljala.

Ognjan se je ves vznemiril. Nekak plamen mu je udaril v lice. Odpre usta, da bi kaj rekel, pa ne more.

Milena mu zopet ponuja.

Začela je z njim čebeljati ko dete ... kar stoje. Pravila mu je, kako bo ohranila pšenico s te njive, samo za praznike. Mesila bo iz nje kolač za god. Moka iz starega žita je najlepša.

»Samo, če bo dobra letina,« reče Ognjan. Saj veš sama, da je ta njiva najboljša. Žito pa gotovo vsako leto poleže.«

»Dobro bo obrodilo, sin!« Mora roditi. Take zemlje ne najdeš niti na Moravi. Na tej njivi še nikdar ni pognala ljujka. Boš videl, kako dobro pšenico bomo pridelali!«

Ognjan je pokosil, prijel zopet za plug in pognal vole.

Milena stoji in gleda v sina, kako poskakuje kot vrabček in z roko nagiba plug zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Delo je težavno in otroška roka slabotna.

Milena mu je hotela pomagati, toda ni šlo. Celo sama ni vedela zakaj.

Pobrala je torbico in odšla počasnih korakov proti domu. Nešteto krat se je obrnila in gledala Ognjana. Videla je, kako je ravno izoral tretjo brazdo.

Neka čudna radost jo je prevzela. Jok in smeh sta se borila v njenih očeh, niti sama ni vedela zakaj. »Srečna sem,« tako je govorila. »Sinka imam. Ne bodo mi delale tuje roke. Hej, kakšen junak je! Tudi Jelenko mu ni kos. Še par let, pa ga bom oženila, ako Bog da. O tedaj bo prepevala tudi moja hiša!«

Dušanka ni pomnila, da bi videla kedaj preje mater bolj veselo, kot takrat, ko se je vrnila s polja.

Prišla je domov in glasno prepevala veselo pesmico.

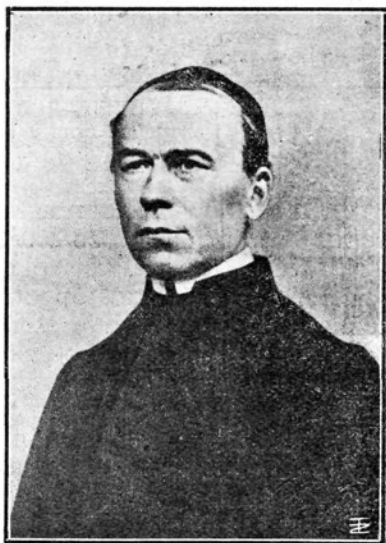
Velika ustanova.

ŽE sama hvaležnost do velike ustanove, ki me je gostoljubno sprejela pod svojo streho, mi veleva, da opišem eno največjih in najvzornejših svetovnih katoliških organizacij, ki ima svoj sedež v Kölnu. Ime ji je »Zveza katoliških rokodelskih društev«. Iz tega opisa bodo cenjeni čitatelji spoznali, kakšne uspehe lahko rodi skromno delo, ki ga vodijo nesebični možje.

Pred 70 leti je bilo. V mestu Eberfeld v Porenju, je zbral preprosti rokodelski pomočnik manjše število tovarišev z namenom, da bi zapeli pri procesiji na praznik sv. Lovrenca nekaj večglasnih cerkvenih pesmi in na ta način dali sprevedu sijaj. Šestega avgusta 1846. je 30 pomočnikov pelo pri procesiji v veliko veselje in vzpodbudo meščanov in okoličanov.

Ker so fantje čutili veselje do petja, se niso razšli, temveč so pevske vaje nadaljevali. Poleg petja so privzeli še čitanje in zabavo. Med te fante je stopil mlad kaplan Adolf Kolping. Vsako nedeljo in pondeljek jim je predaval, vodil jih skupno k nedeljski maši in štirikrat na leto k sv. obhajilu.

Iz te neznatne kalice se je razvilo mogočno drevo, ki ga občuduje celi svet.

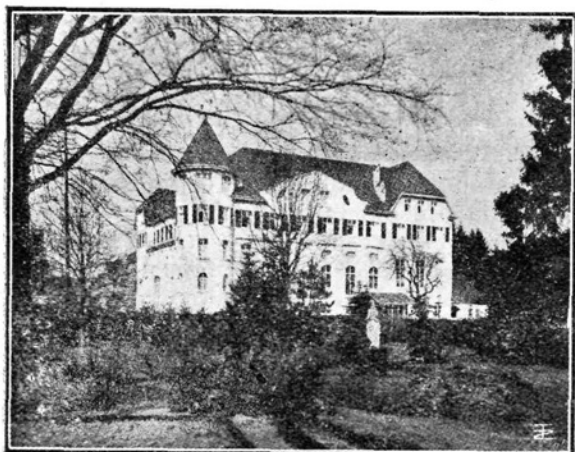

Adolf Kolping.

Pred minoritsko cerkvijo v Kölnu stoji spomenik. Duhovnik sprejema mladega fanta, potujočega pomočnika. Nasvete mu daje, ko odhaja od doma v svet. Mili pogled mu žari iz oči. Očetovsko objema mladeniča in mu stiska desnico. Ta mož je oče rokodelskih pomoč-

nikov — Adolf Kolping. Rojen je bil v uborni kmetski hiši blizu Kölna. Talentirani fantek ni mogel v šole. Radi revščine so ga dali učiti se čevljarstva. Pridno je delal, a vendar ni bil zadovoljen. Vedno ga je gnala od doma želja po vednosti.

Prišel je v Köln in opazoval propalost tovarišev, ki so brez nadzorstva zapravljali vero in poštenje. Ker je bil bolehen, je pustil šola in kopita ter se vpisal na gimnazijo. S privatnimi urami si je služil kruh. V štirih letih je dovršil gimnazijo in šel na visoko šolo v Bonn. Ko je končal univerzo, je stopil v semenišče in bil posvečen za duhovnika. Z veliko vnemo, globoko izobrazbo in čutečim srcem je nastopil svojo prvo službo. Mož, ki je bil sam rokodellec in gledal na lastne oči nevarnosti, v katere so zašli rokodelci vsled slabe družbe in pomankljivih stanovanj, je bil naravnost poklican, da zasnuje veliko ustanovo v korist rokodelcev.

Krasni Rokodelski dom v Heidelbergu.

Ko se je Kolping mudil v Monakovem, je prišel v stik z enim največjih mož, s katerim se ponaša Nemčija, s poznejšim škofom Kettelerjem, ki velja za Nemce toliko, kot za nas Krek. Temu odličnemu učenjaku je razložil svoj načrt. Ketteler je mladega Kolpinga poslušal in njegovo zasnovo odobril. Le to mu je svetoval, naj nikar ne snuje cerkvenih bračtovščin za rokodelce, temveč stanovska društva v katerih naj prevzame vodstvo duhovnik.

Ko se je vrnil Kolping v Köln, je začel takoj z delom. Takoj v začetku se je priglasilo že 200 mladih rokodelcev. Odkod ta privlačnost? Tri lastnosti je imel oče rokodelskih pomočnikov: veliko ljubeznjivost, s katero je našel dostop do vsakega člana. Z njim je delil vesele in težke ure. V čast si je štel, da je mogel obiskati uborne, zapuščene rokodelske pomočnike po zaprašenih delavnicah. Kot prosilec in berač, je trkal na vrata premožnih meščanov in prosil darov za pomočnike. Imel je izreden govorniški talent. Sveže, žive besede so segale v srce. Še eno lastnost naj omenjam, ki jo mora imeti vsak društveni delavec: Bil je vztrajen. Nikoli ga niso videli obupanega in potrtega, vedno je bil navdušen!

Uspehi niso izostali. V Kölnu se je dvignilo že v par letih velikansko poslopje na najlepši ulici. V tem poslopiju je nad 150 sob za pomočnike, lepe delavnice za čevljarje, mehanike, peke, mizarje, slikarje itd. V hiši je krasna velika dvorana, moderno urejena prostorna kuhinja, obednice, sejne sobe, keglišča, kopališče itd. Za tem hospicem so zrastle kot gobe po dežju rokodelski domovi širom Nemčije, Avstrije in Holandskega. Danes šteje »Zveza katoliških rokodelskih društev« že nad 360 krasnih domov. S to velevažno ustanovo so po-

stali rokodelski pomočniki iz raztrganih beračkov — gospodje. Kakor hitro pridejo v tuje mesto, so jim zagotovljena stanovanja, delo in kar je glavno — poštena družba.

Ob zatonu svojega plodonosnega življenja je gledal veliki mož že 400 lepo procvitajočih društev. Priznanje skromnemu Kolpingu ni izostalo. Papež ga je imenoval za tajnega komornika in mu podaril lepo mašno obleko. Najlepši spomenik pa si je zgradil v dušah svojih pomočnikov. Pesem, ki jo teden za tednom prepeva dva milijona mladih grl, govori o poštemem rokodelskem pomočniku, ki je delo posvetil s svojim življenjem. V tem pomočniku opevajo rokodelci svojega ustanovitelja in se spominjajo njegovih velikih zaslug in kreposti.

Leta 1865. so blagoslovili velikansko zgradbo rokodelskih pomočnikov v Kölnu. Pri tej blagoslovitvi je bil še navzoč oče Kolping. Takrat je zadnjič govoril svojim ljubljencem, par mesecev nato je legel in zaprl svoje blage oči. Pokopan je v minoritski cerkvi v Kölnu, kjer se vsako nedeljo zbirajo pomočniki na njegovem grobu in prosijo blagoslova veliki ustanovi.

Majhni gledališki prizori.

SVARILLO.

(Po pesmi S. Gregorčiča.)

Osebe: Mati, njena hči Minka in sosedova Anka. Minka in Anka prideta od desne, mati njima nasproti iz hiše.

MATI (*kara hčer*):

Stara mati karam te:
Hčerka, hčerka mila,
slabo sem te, žalibog,
slabo izredila!

Kjer so fantje, kjer je ples,
tja zahajaš rada.
božja služba, božji hram —
to ti ne dopada.

Le sosedovo, poglej,
ta v izgled ti bodi,
pridno ona dan na dan
k službi božji hodi.

Kot zamaknjena kleči
doli v prvem stoli,
na oltar ti vprè oči
in pobožno moli.

(*Medte ko je mati kazala na sosedovo Anko, se je Minka spočetka nekoliko prestrašena, potem pa poredno smehljajoč skrivala za materinim hrbtom, namigavala nagajivo na Anko in posnemala s sklenjenimi rokami in z zavijanjem oči njeno laži-pobožnost. Ko je mati požugala z roko in nevoljna odšla v hišo, se oglasi za njo.*)

MINKA (*kaže za materjo*):

Skrbna mati dan na dan
svoj pouk ponavlja,
ter mi hčer sosedovo

(*kaže s palcem čez ramo nanjo*)
za izgled postavlja.

(*Požuga Anki s prstom.*)

Jaz se pa smehliám, ker vem,
da soséda mlada
mladega cerkovnika
gleda srčno rada. —

VASOVALEC.

(Po pesmi S. Gregorčiča.)

Osebe: Oče, mati in sin-fant. Oče in mati gledata nevoljna na sina, ki stoji ves potr pred njima; na prsih ima šopek in kaže biti ves zaspan po prečuti noči. Oče je jezno zmajal z glavo in požugal sinu, ter odšel hudo ozlovoljen; mati žalostno viče roke in sklanja glavo ter odide za očetom.

SIN

(*gleda žalostno za starši, globoko zavzdihne*):

Sinoči sem pósteljo pustil,
ob zoru domov sem prišél,
oči od bedenja rudéče,
na prsih sem šopek imél.

Skrbljivo me mati pokara,
pokara me oče ostró;
očitanje njiu me vžali,
pri srci je meni hudó.

A móti se oče in mati
ponóčnih dolžeč me grehób;
saj prišél sem z gróba preljube,
nikakor iz ljubinih sób.

Na šópkú ni jutranja rosa,
od sólz mi je šópek rosan,
ni trgan na ljubinem óknu,
na ljubinem gróbu je vbran...

Moška beseda.

Strankarstvo. Zakaj prihajamo tudi v »Čolnič« s to besedo? Zato, ker se zadnje čase zaletavajo izvestni politični listi v naša društva in jim očitajo »strankarske, »razdiralne«, »razkolniške« in ne vem še vse kakšne namene. S političnimi listi se mi ne bomo prerekali, ker vemo, da jim tako pisarjenje narekuje politična strast. Ugotavljamo pa z obžalovanjem, da so takozvani slovenski narodni nadstrankarji bili prvi, ki so hoteli s svojim podtikanjem denuncirati vse naše gibanje oblastem češ: »Poglejte jih, strankarji so, s politikom se pečajo, razženite njihova društva!«

S studom in pomilovanjem zremo na ljudi, ki v svoji politični zaslepljenosti ne znajo brzdati svojih nagonov.

Tem klevetam odgovarjamo naslednje:

1. Naša organizacija je prosvetna in kot taka nima s politikom nobene zveze. Vodstvo politike prepuščamo ljudem, ki so za to izvoljeni.

2. Razlikuje se pa naša prosvetna organizacija od drugih zlasti v svojem temelju, t. j. v prosvetnem delovanju na podlagi verskih načel. Mi ne poznamo »zgolj prosvete«. Vse izobraževalno in vzgojno delo mora temeljiti na večnih verskih resnicah. Prosveta sama na sebi je žebelj, ki služi le tedaj, če je zabit v neomajni zid verskih načel. Nam vera ni suknja, ki bi jo jemali le ob nedeljah eno uro v cerkev, a jo potem obesili na klin. Vera je življenjska moč, brez katere ne sme biti nobena prava organizacija. To versko načelo nam veleva, da iztrebimo iz društev vse pohujšljive knjige, da zatremo kvarno razveseljevanje, da onemogočimo svobodomilstvu vstop med naše ljudstvo, da razdenemo verski indiferentizem in razkrinkamo one preroke, ki prihajajo med narod v ovčjih oblekah »čiste prosvete«, v resnici pa so svobodomilstci po svojem prepričanju.

Zavedamo se dobro, da skrb za vero ni izročena le duhovščini in verskim organizacijam, temveč, da je dolžan vsak član naših društev skrbeti zase in za organizacijo, da vera ne ostane samo med štirimi stenami v cerkvi, temveč proдре v javnost. Kdo naj zabrani našim fantom, če zahtevajo verski princip v javnem in socialnem življenju?

4. Naš narod je bil vedno udan svoji veri in materini besedi. Razkol nad narodom so zagrešili oni izrodki, ki so iz tujih smetlišč zanesli med narod versko mlačnost, brezbriznost in izolacijo (osamljenje). Ti so razkolniki in strankarji. Naš rod je podoben kostonju v rdečem cvetju, o katerem piše Cankar. Iz kosti svetih apostolov Cirila in Metoda, Slomška in Kreka je zrastel. Oni, ki rušijo vero, katero so oznanjali ti velmožje, so podirači narodne in moralne moči, ki jo je črpal naš rod iz verskih resnic. Bojkotu vere sledi narodni krah. Le ozrejo naj se ti preroki okrog sebe, žalostnih zgledov bodo našli dovolj.

5. Smernice našega prosvetnega dela so odobrili škofje na katoliških shodih. Svojo zaslonbo ima naša prosvetna akcija v cerkvi. In ravno ta Cerkev je poslana od Boga, da zanese žar vere v vsako socialno stanico. Če ji naša društva pomagajo pri tem obnovitvenem delu, kaj znabiti to bode v oči one, ki Cerkev zasmehujejo in skrivaj podirajo njeno delo?

6. Vemg dobro, da popolnoma vsi ljudje niso naših nazorov. Zakaj da ne puste v miru nas? Cemu nam kratijo svobodo oni, ki imajo svobodo vedno na jeziku? Znabiti nimajo plodnih tal za prosvetno delo med svojimi somišljeniki? Mogoče jih peče močni razvoj krščanske prosvetne akcije med Slovenci?

Naj bo kakor hoče — enega jim ne bomo pustili nikdar: monopola nad narodnostjo in prosveto. Mesto napadov in denunciacij naj bi se navadili ti ljudje resnega dela. Privezanih psov, pa naj še tako lajajo, se mi ne bojimo!

Posvetitev božjemu Srcu bodo izvršila tekom meseca nekatera društva. Veseli nes, da je misel za to vzkliła med fanti na deželi. Posvetitev se vrši na naslednji način: Društva ukupijo podobo presv. Srca in določijo dan posvetitve. Ob določeni uri se zbere vse članstvo v ozaljšanem prostoru. Odbor naj povabi duhovnika, ki blagoslovi podobo. Predsednik molí posvečenje in vsi člani ponavljajo za njim. Končno naj pevski zbor zapoje primerne pesmi. Ker živimo v času, ko brezbožnost odtujuje družine veri, je tudi našim društvenim družinam potrebna božja pomoč in blagoslov.

Dobrodelnost so že v veliki meri gojila naša društva in naši dekleški krožki. Znano je, koliko požrtvovalnosti so pokazala naša dekleta za Miklavžovo. Da se bo dobrodelnost tem lepše razširjala, se je ustanovila v Gorici »Krščanska dobrodelna zveza«, h kateri lahko pristopajo kot člani naša prosvetna društva. Ko odbori dobe povabilo, naj se včlanijo!

Svetovnega pomena bo euharistični kongres, ki se bo poleti vršil v Čikagu v Ameriki. Na ta kongres so vabljani tudi Slovenci. — Začetkom julija bodo v Rimu nastopili katoliški telovadci iz raznih držav. Jugoslovanska Orlovska zveza je tudi prijavila svoje sodelovanje.

Lojze Belokranjski:

Oče, naj gre....

»Oče Malenc, vaša Ivanka, se bo v društvu izobrazila in bo uživala ugled, verjemite!«

Nič, gospod kaplan! Bajtarce naj pohajajo, ker nimajo drugega kaj početi — naša ne gre nikamor — pa amen. Dovolj imate, da ste mi ugrabili fanta, dekleta mi ne boste več —«

»Ampak, oče —«

»Nič! Jaz garam in se mučim, da me zaliva znoj do zdrave Marije in čez, pa kaj vidim: jaz, starec, vihtim koso — tam po cesti pa odhajajo k fari tisti Starihov hrust iz Praproč, Zornov pa naš, mladi in zdravi... Ali ne bi delali? Vidite, naš me samega pusti na polju... No, seveda, pravi: »Oče, bom pa jutri bolj pohitel.« Pa nič! Kaj jutri; red mora biti, pa amen, nič ne bo šla... Le po kaj? No, kaj pa imajo fantje pri fari, a? Prazen nič! Pretegovat se hodijo na tiste rogovile, kakor da nimamo doma dovolj rogovil...«

»Oče, dajte vendar, da izgovorim: Motite se, globoko motite, če mislite, da se hodijo samo pretegovat k nam. Poglejte, oče, ob nedeljah popoldne poglejte! Niti enega našega fanta ni v krčmi, pravim, niti enega. Pa pridite k nam v dvorano: hej, tam boste strmeli, kako so vaši fantje resni in pametni. Mladi fantje, ki so vroči od mlade krvi, žejni krika in smeha — pa vam tam mirno kakor zreli možje predavajo o umnem gospodarstvu, o političnem položaju naše države, o gospodarskem stanju drugih držav, o vzgoji mladine, o bodočnosti katolištva in tako dalje — oče, jaz sam strmim nad njihovo resnostjo pri teh razgovorih. In veste, šele ob koncu se vedrijo s telovadbo. Takih sinov bodimo veseli in jih čim več pošiljajmo v katoliška društva: potem bodo ples prestali, poboji prenehali in kri se bo ustavila...«

»Hm, hm, gospod...«

»Še to, oče: vaši fantje postanejo okretni, v besedah izbrani in dostojni — in to je v teh dneh, ko mladina brazdà grdobije v tujem jeziku, nekaj, nekaj — ne vem, kako bi rekel — nekaj ogromnega... In o drugih dekletih mi tožijo starši — da so grobe, zadirčne, brez najmanjše otroške ljubezni — oče, lastni starši mi tožijo nad svojimi hčerkami, pa je — prepozno... Oče, naj gre Ivanka...«

»Je že prav, gospod kaplan, vem, da imate prav, pa ne zamerite, sam jo bom vzgojil...«

Zaman tvoje ljubezen do naroda, Ivan, ne ume te še. Pa te bo umel in tedaj boš njegova mati ... Kaplan Ivan, zvezda naše fare, je potrč odšel.

* * *

Tam pri sosedovih imajo žalost. Danica leži v smrtni vročici, tista Danica, ki je je sam smeh in norčavost.

V nedeljo je bil na Krupi v logu — ples. Vse je žarelo od sreče in smeha in krika, vse je bilo židane volje. Na smrt je Danica plesala, ni ga zgrešila niti enega plesa.

Večer se je zgostil, noč je legla, a tam v logu ni pesem onemela, ni harmonika utihnila, luči so se lesketale v barvah, litri so zveneli, peneče vino je lilo z miz ...

»Pij, Danica, izprazni ga do kapljice, da se pohladiš; glej, tam že zopet nabira harmonike —« ji je brbljal vinjeni Rafko.

Danica je pila. Danica, prepotena, da je puhtelo z nje, je vlivala vase mrzel strup.

V sredo noči, ko so zvezde mrzlo žarele, se je vračala Danica domov. Tam od gor je potegnil mrzel veter: kakor leden curek se je razlil Danici po premočenem telesu.

Drugi dan je gorela v postelji. Vročina je šla proti zadnji stopinji. Danes je osmi — najhujši dan. Duh se ji je omračil in blodi po neznanih potih, po logu, po plesišču ... Pod noč se je zavedla. Pozvali so kaplana, naj pride z Bogom.

Res, sredi noči je zabrnelo pod oknom: Ivan je prinesel sveto popotnico. Danica, trpeča v vročici, mu je grobo vrnila:

»Gospod kaplan, hvala, ne potrebujem nikogar ... V našem društvu smo moderni, zato ne hodimo k spovedi in obhajilu, to je za prevarane starke. Naš načelnik je dejal: »Duhovni so plačani, da sleparijo uboge ljudi; vse je laž, kar govore ...«

Torej lahko greste, ne rabim vas ...«

Zaman jo je mati rotila, zaman je obupno jokala: Danica se je zagrivala v ustne in obrnila k zidu. Te besede — so bile njene poslednje v življenju.

Zopet je zabrnел zvonček, gospod Ivan je odhajal. Odhajal je Kristus: niso ga sprejeli ...

Drugo jutro je zastokal težki zvon pri fari: Danica, uboga, je odšla brez Boga ...

* * *

Tam po senožetih hodi Malenc in obrača otavo. Že več dni hodi sam in z nikomer ne govori. Glava mu lega na prsi in misli, misli ... misli na žalostno smrt sosedove Danice ...

»Ti, Marija, kaj je rekel oni dan gospod, da bi Ivanka šla v društvo?« je neko jutro načel govor s svojo ženo.

»Oh, Tone, pusti jo, naj gre; vidiš, kako je naš Stanko dober in poslušen, odkar je tam — — —«

»No — veš, Marija radi mene, naj gre — — —«

Henrik Hebat:

Prebujenje.

Kakor tiho solčno valovanje
beži skoz dušo v bojih razorano,
kot sive skale, v bojih vso izprano,
objemlje sladko jo, presladko šepetanje,

Kako boli in žge me v globočini
kot reka silna, silnega plamena,
kot pesem v duši nikdar ne rojena
spočeta mrje v svoji bolečini...

Vsa slast, ki grebe z vročimi rokami,
vsi grehi v blaznih urah porojeni,
se zde mi, kakor da so odpuščeni;
izmiti z vročimi solzami.

Kot zvezde tihe raz nebo rosijo,
rosijo upi v dušo žejno, žejno,
plameni vgasli spet z močjo brezmejno
na pororišču črnem oživijo.

Kako so jasna zopet pota bela,
ko trže se s krvjo življenja sila,
da bi iz nje se nova porodila
življenja divna pesem prevesela!

KAJ PRAKTIČNEGA!

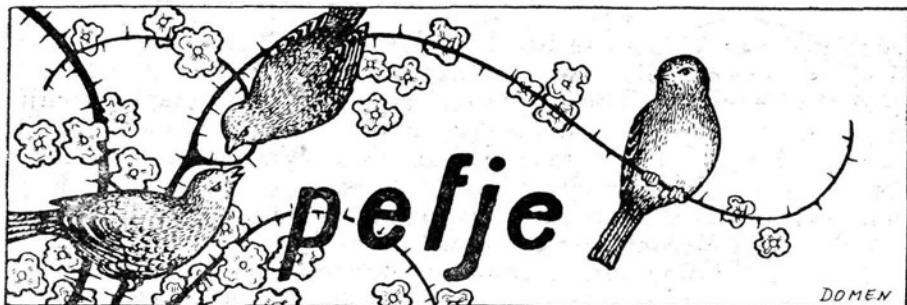
Dijak se napoti sončnega spomladanskega dne na sprehod v božjo naravo. Pred gozdčkom samih belih brez se ustavi, ogleduje in občuduje in premišlja:

Glej — kakor vrt lilij... Kakor zbor beleoblečenih devic... Kakor trop nedolžnih otrok-pryoobhajancev... Kakor angelčki, ki se umivajo v mleku, kot snežnobeli golobje... Kakor skupina tajnih, bajnih bitij, gor-

skih vil, plešočih v srebrni mesečini — — Kakor zamaknjen vidi sama bela debela in jih preoblikuje v nežna, mlada, nedolžna telesa: živa, marmorna in slonokostena...

Medtem pride mimo preprost človek in tudi ogleduje leporaste breze, njih mlečnu lub in prožne veje. Srce se mu od ugodja zasmee. Nato zadovoljno zamomlja sam pri sebi:

Ej, koliko pripravnih metel bi se dalo napraviti iz te brezovine!

A. Sever.

O detonaciji navzgor.

V zadnji številki »Našega Čolnič« smo čitali o detonaciji navzdol in imenovali ta pojav »padanje«. Ugotovili smo, da je to pogrešek, ki ga zalotimo v nekaterih slučajih pri vsakem zboru, pri slabem večkrat, pri dobrem po navadi le tedaj, ko je zbor utrujen vsled tehnično težkih pevskih točk in če poje delj časa v neprezračenih in vlažnih prostorih. Poglejmo v spopolnitev članka o detonaciji na splošno še, kaj je detonacija navzgor. Če spoje zbor pesem v višjem tonovem načinu kot jo je začel, tedaj pravimo, da je zbor detoniral navzgor, ali — po domače in jezikovno netočno —, da je zbor »zvišal«. Ta pojav je pri zborih redka prikazen in raditega ni toliko nevaren kot detoniranje navzdol, je pa iz stališča detonacije prav tak pogrešek kot »padanje« in zato ga je treba odpraviti. Mimogrede omenim, da so pevci, ki teže z glasom že *po naravi* navzgor, neuporabljivi za zbor in za vsako spremljevano petje, kajti zelo, zelo težko je spraviti takega pevca na pravo pot in najbolje je, če se odslovi iz zбора s ciganskim pozivom: »Ala, brate, na zelene trate!« — Govoriti hočemo o detoniranju navzgor *v okviru celega zboru*. Detoniranje navzgor je največkrat posledica veselega in razigranega duševnega in telesnega razpoloženja pojočega zboru, kadar proizvaja v takem stanju kako ognjevito pesem, ki ne stavi nanj nič kakih intonacijskih težav. Zakaj se zgodi, da detonira v takih slučajih zbor navzgor? Med pogreški, ki povzročajo »padanje« smo našli med drugim *lenobno in zanemarjeno izgovarjanje besedila in slabo razpoloženje*. Če pa poslušamo zbor, ki prepeva z vsem svetim navdušenjem, veselo, junaško, prisrčno in ne vem kako še, tedaj opazimo, da je izgovarjanje v takem slučaju *pretirano jasno* in, da so intervali *pretirano točni in čisti*; kdor ima jako dobro uho more celo opaziti, da meji ta točnost in čistost v zadevanju intervalov že na detoniranje navzgor. To je pa težko opaziti, ker je detoniranje navzgor v danem slučaju last in posledica napačnega petja celega zboru kot enote. V osvetljenje detonacije na sploh *kot pogreška izvirajočega iz duševnega razpoloženja* navajam sledeči slučaj: Leta 1919. sem zbral med vojnimi ujetniki in interniranci v trdnjavi mesta Verone kakih petnajst — lahko rečem — dobrih in muzikaličnih, pa ne izšolanih pevcev ter jih organiziral v pevski zbor. Ko smo začeli po preteku nekaj tednov v okviru trdnjavskega obzidja javno nastopati, se nam je godilo takole: ob normalnem duševnem in telesnem razpoloženju smo zaključili Adamičevega »Vasovalca« vedno intonacijski pravilno. Ko smo dobili

mesečno plačo in ko smo se hoteli izkazati pred it. častniki, smo zavrhili »Vasovalca« v Gis = duru, namesto v G = duru. Če smo pa peli istega Adamičevega in našega »Vasovalca« v splošnem nerazpoloženju, na željo kakega visokega avstrijskega častnika, ki nam ni mogel nuditi ničesar in celo ne svobode, tedaj je vzela naš »Vasovalec« konec v Geses = duru... Kdor prečita pazljivo gorenje slučaje, uvidi, da je napačno sklicevati se samo na duševno razpoloženje, kajti rekel sem, da so bili pevci v Veroni sicer muzikalični, rekel sem pa tudi, da so bili neizšolani. — Pojdimo raje k bistvu detonacije in pogledimo njen fizičen izvor! Pevski pedagog in zdravnik dr. Reinecke piše v svoji knjigi »Die Kunst der idealen Tonbildung«: Najvažnejšo vlogo za čisto zadevanje intervalov in petja sploh igra *razmerje med resonanco, ki jo tvorimo v glavi in med prsno resonanco*. Obe morata stremeti po izenačenju, zastopani morata biti pri tvorjenju glasu kolkor mogoče enako. *Sile, ki tvorijo resonanco v glavi*, potiskajo jabolko in glas navzgor, *prsna resonanca* pa ju potiska navzdol. Čim večja posledica *resonance v glavi* je kak ton, tembolj sili navzgor in obratno. Dr. Reinecke zaključuje poglavje o detonaciji s trditvijo, da so pogosti pojavi prenizkega in previsokega zadevanja intervalov le posledica pomanjkljive izobrazbe pevca, ki more biti z ozirom na muzikalnost prav dober.

Če prenesemo dr. Reineckerjevo trditev na razmere v naših zborih, uvidimo to resnico lahko tudi sami. Omenil sem že v poglavju o »padanju«, da še ni misliti na sistematično vzgojo glasov v naših pevskih enotah, zato pa moramo paziti tembolj na odstranitev elementarnih pogrškov, ki povzročajo slabe uspehe pevskih nastopov in ki so naštetih že v zadnji »Čolničevi« številki. Kar je pa rečeno o detonaciji navzgor, naj služi v prvi vrsti v uvidenje in spoznanje, da je prav tako napačna, kakor detonacija navzdol.

Stanko Premrl: Trinajst obhajilnih pesmi za mešani zbor z orglami. Cena 15 dinarjev, od pet dalje pa 12 dinarjev. Naroča se lahko tudi v Katoliški knjigarni v Gorici.

Pesmi so zložene vseskozi v modernem duhu in se odlikujejo po plastični, širokopotezni melodiji. Harmonizacija je bogata in obilna hromatika ji daje neko posebno mehkatost in pristrčnost. Pri vsem harmoničnem bogastvu pa je voja glasov (Stimmführung) logična in pevna. Četudi je kak akord na prvi pogled še tako kompliciran — se vendar naravno in logično razveže, tako da pevcem ne bo delal velikih težav. Lahke pa te pesmi niso — le izvežbani zbori in prav dobro izvežbani organisti naj se jih lotijo. Bo sicer precej truda — a uspeh bo trud obilno poplačal. Moderne pe-

smi ne grejo tako hitro v uho in pevci se le polagoma privadijo modernemu slogu; a ko se ga enkrat privadijo, potem ga tudi vzljubijo in se modernih pesmi tako kmalu ne naveličajo. Sploh je treba vsako moderno pesem večkrat peti in poslušati, da spoznamo njeno lepoto. Seveda velja to le o modernih skladbah, ki so res dobre in ki imajo v sebi ono iskrico, ki je dar božji in ki da skladbi življenje. Prejmrlove pesmi pa so res dobre. Nam znana zgodovina glasbe obsega dobo kakih 2000 let in od teh je komaj desetina, to je okrog 200 let, odkar se je uveljavil dur in molov sistem, poprej so vladali takoimenovani cerkveni toni. V najnovejšem času pa se skuša uveljaviti takoimenovani atonalni sistem. Ali se bo atonalni sistem tudi res uve-

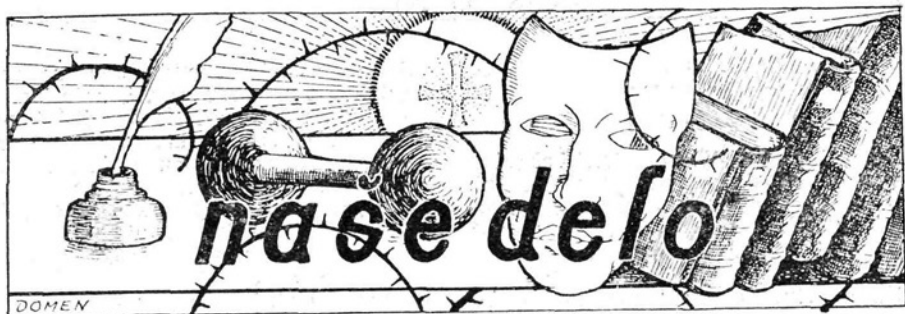
Ijavil, bo pokazala bodočnost. Sicer pa v glasbeni umetnosti ni nič absolutno novega in nič absolutno starega, ampak v umetnosti je le gibanje, menjava in razvoj, ki pa nima na sebi nič nasilnega, temveč je naraven pojav organskega življenja, ki nikdar ne miruje in vedno znova poganja nove tvorbe, ki so dokaz notranje moči. Vsaka doba glasbenega razvoja je vstvarila glasbene vrednote, ki bodo ostale večno mlade. Pa vrnimo se spet k Premrlu. Premrl ne sklada atonalno, pač pa uporablja vsa moderna sredstva za izražanje svojih čustev.

Njegove skladbe so zares lepe, za zgled n. pr. čudovito lepi tretji del prve pesmi: Verna duša, zbudi se ali basov solospjev zadnje pesmi: O Jezus, luč sveta. Kot posebno lepe naj še omenim št. 2, 3, 4, 7, 9, 10 in 11. Niso pa vse pesmi enako težke, zato priporočam pevskim zborom, naj začnejo z lažjimi in se potem poprimejo težjih. Lažje pesmi so na pr. št. 2, 3, 6, 7, 8 in 9. — Številke 6, 7 in 8 se izvajajo lahko tudi samo z ženskim zborom. Boljšim zborom to zbirko prav zelo priporočamo. Vinko Vodopivec.

Fantovski odsek v Sp. Idriji.

Zveza.

Društveni praznik naj praznujejo 19. marca vsa društva. V ta namen smo odposlali primeren društveni večer vsem organizacijam.

Tečaj za voditelje in voditeljice naraščaja se začne v Gorici na praznik sv. Jožefa. Udeleženci naj se zglase najkasneje do 8. ure zjutraj v zveznem tajništvu. V ponedeljek dne 22. marca zjutraj se otvori *telovadni tečaj za članice*, ki bo trajal do 25. marca in se bo zaključil s telovadno akademijo. Natančnejše podatke najdejo društva v poslani okrožnici.

Organizatorični tečaji so se vršili v Biljah dne 7. marca za mirensko okrožje in na Baniščah dne 14. marca za baniško okrožje.

Predavanja so bila v tekočem mesecu v sledečih društvi: Plave, Kanal, Tolmin, Zatoimin, Poljubin, Dolje, Čezsoča, Bovec, Cerovo in Sv. Lucija.

Novo društvo je bilo ustanovljeno v Cerovem. Disciplinarna preiskava se je uvedla za društvo v Biljani in Brjah.

Društvene tiskovine bomo poslali vsem društvom po poštнем povzetju. Vsako društvo je dolžno tiskovine sprejeti in plačati 8 lir. Opozarjamo društva, da so poslane tiskovine neobhodno potrebne, ker jih vsakočasno zahtevajo oblastva. Društvo, ki ne bi imelo tiskovin, lahko pride v zelo težke neprijetnosti. V zalogi imamo tudi vse društvene poslovne knjige, katere naj društva naroče pri tajništvu.

Mesečnih izkazov še niso poslala sledeča društva: Bregini, Gabrije pri Stanjelu, Gorje, Hrenovice, Hudajužna, Log, Novaki, Ravne, Senožeče, Staro selo, Svino, Sv. Križ, Št. Viška gora, Stanjel, Vrh, Zakriž, Logaršče, Branica, Pliskovica, Zgonik, Sedlo, Volče, Postojna in Bovec. Pozivljamo predsednike, naj tekom marca določijo izkaze, da se izogone opominom! Mesečne izkaze za februar je treba poslati do konca marca.

Knjige smi poslali društvom, ki so nas prosila. Prosimo knjižničarje, naj neprimerne knjige sami izločijo.

Novoletni dar za »Naš Čolnič« — Kogoj Helena Podgora 1 L; Novak Franc Idrija 1 L; Fegic Josip Gorica 2 L; Provs. društvo Smast 1 L; Šuligoj Jožef Bača - Sv. Lucija 1 L; Kenda Josipina Kozmerice 1 L; Kenda Henrik Modrej 1 L; Abram Jožef župnik Sv. Lucija 3 L; Podobnik Gita Gorica 2 L; Kocjančič Karla Gorica 1 L; Gorkič Judita Orehovlje 1 L; Lestan Marija Orehovlje 1 L; Pahor Štefan Orehovlje 2.50 L; Žigon Franc Orehovlje 2.50 L; Šmid Franc, župnik Branica 20.— L; Tomšič Marija Sovodnje 1 L; Slov. Čitalnica Dornberg 20 L; Koller Gustav, župnik Podraga 2 L; Provs. društvo »Danica« Gabrije-Stanjel 36 L; Provs. društvo »Krn« Drežnica 10.— L; Kat. provs. društvo Cerčno 10 L; Fojana 14 L.

Za »Prosvetni sklad« so prispevali: Vrtojba 15 L, Zakojca 22 L, Slap pri Vipavi 1 L, Sv. Lucija 5 L, Gorjansko 55 L. Pri-srčna zahvala! Kje so pa druga društva?

Okrožja.

Novo okrožje so ustanovili dne 28. febru- arja v Čezsoči. Okrožje se imenuje bovško okrožje in obsega društva v Bovcu, Čezso- či, Logu in Srpenici. V odbor so bili izvo- ljeni: Janez Šuler preds., Stanič Viktor taj. in Černuta M. blagajnik.

Gorenjevipavsko okrožje je imelo redno sejo dne 21. marca v Vrhpolju. Sprejeti so bili naslednji sklepi: Organizatorični tečaj se bo vršil 28. marca v Vipavi, okrožje na- roči lasten skioptikon, za pomlad se priprav- lja okrožna pevka prireditev v Vrhpolju.
Fr. Premrl, okr. tajnik.

Srednjepavsko okrožje je zborovalo v Ajdovščini dne 7. februarja. Obravnavala se je okrožnica P. Z. in zavzelo načelno sta- lišče o raznih disciplinarnih zadevah. Skle- ne se revidirati društvo v Sv. Križu.

Trojar Angel, okr. tajnik.

Mirensko okrožje je imelo dne 7. marca organizatorični tečaj v Biljah. Navzočih je bilo nad 50 odbornikov in odbornic vseh društev. Tečaj je izpadel izborno.

Pelicon Leop., okr. tajnik.

Društva.

»Mladika« v Gorici.

Stopi zvečer v »Mladiko« in imel boš sliko, kakor da bi pogledal v čebelni pani. Tam za klavirjem v prvi sobi maha in taktira pevo-vodja svojim pevcem ali, če teh ni, pa boš gotovo dobil tu glasbenega dirigenta sredi šestorice fantov — njegovega komaj ustanovljenega orkestra. V mali sobi na desni bo brez dvoma kaka seja ali pa najdeš no-tri tenorista, ki 20 do 30 pevcem-učencem po novi metodi podaja osnovne pojme o ritmiki in melodiki. Pa ne moti ga, stopi raje v dvoran med fante-telovadce ali pa med dramaturge; skrij se v kot in videl boš brezplačno lepe skupine. Če boš pri odhodu slišal iz oddaljene zadnje sobe udarjanje pisalnega stroja, ti povem, da je tam članica, ki prepisuje vloge, piše pisma in vabila.

Velko uspehov je dosegla »Mladika« v pre-tkli poslovni dobi. A večji del napredka se osredotočuje v podrobni organizaciji, usta-novitvi pododsekov, nadalje v uredbi prosto-rov, nabavi inventarja, itd. Da je imela »Mladika« tudi moralne uspehe, ne moremo tajiti: spričujejo jih koncerti, prireditve, šte-vilna predavanja, tečaji, duhovne vaje. Kro-na njenega snovanja v preteklem letu pa je ustanovitev šole (s pomočjo P. Z.), v kateri se smotrno izobrazuje in vzgaja naraščaj. Redno 10 ur na teden se poučuje deca v petju, telovadbi in verstvu in ob nedeljah se udeleže skupno sv. maše.

Vendar glavni cilj, ki si ga je bil odbor postavil: »Mladika« vzgajaj krščanske zna-čaje in skušaj doseči, da bodo člani tudi praktično živeli kar najbolj v skladu in po priporočilih cerkve — se ni povsem dosegel. Sedaj, ko je dograjeno zunanje ogrodje društva, bo naloga novega odbora intenziv-neje delati na polju vzgoje kremenitih zna-čajev. Tu veljaj načelo, kot pri čebelah: kdor ima resno voljo, značajno srce — do-brodošel; čeprav nisi zahajal ali zahajala v društvo — z veseljem te pričakujemo; vse omahljivo, nezdravo, gnilo naj odpade.

Zdaj še nekaj o našem delu v mesecih ja-nuarju in februarju. Imeli smo dva dobro obiskana skupna večera, pri katerih smo razpravljali o širjenju »Našega Čolniča« in tudi razdelili med dekleta nabiralne pole. Poslušali smo štiri predavanja in priredili eno javno veselico (Urban Debeluhar).

Godbeni krožek nam je v postu utihnil — manjka kapelnika. Ali preden pride Velika noč in zapojo trobentice — upamo, da pride novi kapelnik in fantje, ki že komaj čakajo, bodo zopet veselo in korajžno — pihali. (V zadnji številki »Čolniča« pri objavi novega od-bora sta bila pomotoma izpuščena oba za-stopnika godbenega krožka Merkuža in Vi-žintin, ki imata v odboru »Mladike« tudi gla-sovalne pravice, seveda v kolikor in dokler sta tudi v odboru krožka).

Se ene, usmiljenja vredne reve ne smemo pozabiti v tem poročilu, t. j. naše blagajne. Suha je! Pa ne le to! Na dnu ji leži papir, ki ima dolgo črto — minus. Ob tej priliki apeliramo na člani in članice, da vedno vpla-čujejo članarino in hkrati trkamo na druga dobra srca! Da je reva tako hudo ni čudo, saj se je v pretekli poslovni dobi povečal inventar nadpolovično, preuredili so se prostori, poleg tega imamo še vsak mesec ogromne izdatke za luč, snaženje, itd.

Ko se bo ta reva opomogla in se bodo tudi člani dvignili duhovno obogateni po du-hovnih vajah, ki se imajo vršiti koncem marca, potem upamo, da tudi »Mladika« za-živi še bolj kipeče pomladansko življenje in zopet bo vzklikla iz naših src velikonočna pe-sem, vsa čista in lepa.

Sturije. Na občnem zboru dne 27. februar-ja so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: Jos. Brecelj preds., Krtelj T. podpr., Repič Pavle taj., Fegic Mihael blagaj., Božič Franc knjiž., Brecelj P. gospodar. Brecelj Vencelj in Re-pič Kristina revizorja. Ob tej priliki je bil imenovan za častnega člana najstarejši dru-štveni član g. Jos. Ergaver.

Podraga. Na praznik sv. treh Kraljev dne 6. januarja 1926 je imelo Kat. Slov. izobr. društvo v Podragi svoj redni letni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Kol-ler Gustav predsednik, Bratuž Ivan pod-predsednik, Trošt Jožef tajnik, Žvanut Fr. njegov namestnik, Hrib Franc blagajnik, Se-menič Jožef namestnik, Žgur Franc knjiž-ničar; za pregledovalca računov sta bila iz-voljena Kopačin Ivan in Žgur Ivan. — Dru-štvo šteje sedaj 124 članov. Nai bi korajžno delali!

Gorjansko. Naše prosvetno društvo je imelo v torek 9. t. m. prisrčen večer: naš predsednik in ustanovitelj Alojzij Petelin je dajal slovo fantovskemu stanu, ker je na-slednjo soboto stopil z društvenico Marijo Čotar pod jarem sv. Lukeža. Podpredsednik je zaročencema častital in pevski zbor jima je zapel par šaljivo-resnih pesmic v pozdrav. Naj spremlja božji blagoslov njihova pota v novem stanu! — Na pustno nedeljo je pa društvo priredilo za društvene člane zelo dobro uspešno pustno zabavo z dvema šaljivi-mi prizori, petjem in kupleti.

Rihenberga. Na občnem zboru »Prosvetne-ga društva« dne 24. I. 1926 je bil izvoljen sledeči odbor: Vidmar Franc, preds., Pavli-ca Anton blagaj., Vidmar Mirko, taj., Ličen Pavla, knjižničarka, Lisjak Stojan, gospodar, Vidmar Kristina, nač. dekl. krožka, Kr-ševan Jožef, Kočrič Jožef, Sever Karl in Rojc Ivan, odborniki. — Takoj po občnem zboru smo se odločili za prireditev, s katero smo bili že z vsem pripravljeni za Silvestro-vo, a nam niso oblasti dovolile. Uprizorili smo jo pa v Štanjelu s precejšnjim spore-dom, ki je obsegal več pesmi ter burko v treh dejanjih »Moč uniforme«.

Smast. Tukajšnje prosvetno društvo »Danica« je uprizorilo svojo pustno prireditev dne 13. febr. zvečer. Prireditev je, hvala Bogu, prav dobro uspela. Igrali smo »Sokratov god« in šaljivi prizor »Kmet in kavarnar«. Želim društvu, da bi nas zopet kmalu razveselilo s kako tako prireditvijo. Malo vstrajnosti in malo dobre volje, pa bo že šlo vse počasi!

»Prosvetni krožek« *Selo-Kozaršč-Čiginj.* Čeravno se malo oglašamo, vendar naj nihče ne misli, da volčanski okoličani pasejo lenobo. Hvalili se ne bomo; povemo le to: kolikor nam naše razmere dopuščajo, delamo. Tudi pri nas se je zbudilo zanimanje za prosveto. Ustanovili smo Prosvetno društvo dne 7. oktobra 1924, ki ima sedež v Ušniku. Leta 1925. smo uprizorili dve igri, ki sta prav dobro uspeli za začetnike. Imamo tudi knjižnico, ki vsebuje že čez 200 knjig. Dne 17. I. 1926 smo imeli redni občni zbor, kjer smo izvolili sledeči odbor: Ludvik Kofol predsednik, Jug Franc podpredsednik, Šavli Jožef tajnik, Fortunat Mihael blagajnik, Mirko Hrast gospodar, Valentinčič Alojzij knjižničar, Marija Šavli, Ivanka Barbič pregled računov, Kofol Pavla odbornica. Dne 28. II. 1926 smo imeli predavanje o alkoholnem vprašanju. Predaval nam je č. g. župnik Kodermac. Pa drugič še kaj!

Vrhpolje. O velikih praznikih privabi dom, pa naj s bo še tako skromen in neznatn, s svojo nepojmljivo milino vse svoje družinske člane v svoj ljubeči objem. In skrbno oko gospodarja, ljubečega očeta se zaiskri ponosa in tihe družinske sreče. In mati s koprnečim srcem in mehko roko poboža vsakega. ki pride vsaj za kratko živat največjo in najpopolnejšo srečo, srečo v družinskem krogu. To je slika, ki človeka spremlja vse življenje v srečnih, še bolj pa v težkih dneh. V našem društvenem Domu smo slišali vest o bližajočem se prazniku. Že na predvečer so prihтели vsi društveni člani in članice. da izrečejo svoje častitke svoji požrtvovalni članici Rezki Lavrenčič, ter enako delavnemu in nesebičnemu članu N. Skrtu, ki bosta v jutro kot ženin in nevesta stopila pred altar. V imenu društva jima je častital v globoko zamišljenem govoru društv. podpredsednik. Voditeljica dekl. krožka je svoji častitki priložila prošnjo, naj nevesta tudi v novem stanu ohrani krožku svojo naklonjenost ter se udeležuje kot zastopnica naših zavednih žen. Enako je tudi Marijina družba častitala svoji sestri nevesti. Sledilo je več primernih deklamacij in en nevesti zelo ljub šaljev prizor. Končno so zastopnice vseh treh krščanskih organizacij poklonile nevesti skromen dar: Marijino sliko in okvirju in šopek belih nagelnov. Naslednje jutro sta ženin in nevesta s svojimi družicami ob slovesnem zvonjenju prišla v domačo cerkev se poklonit Mariji in izročit Njenemu varstvu. Med sv. mašo sta oba z vsemi svati pristopila k sv.

obhajilu, da se napijeta ljubezni božje in one moči, katero ne razume in vendar občuduje svet. V našem Domu je ta dan zapisan z zlatimi črkami.

»Pevec«. Izšla je 1-2 številka za januar-februar 1926. Obsega A. Dolinarjev članek o »Dr. Fr. Kmovcu« in Bajukov o »Pevskem imenstvu«. Nato slede oddelki: Vestnik P. Z., Naši zbori, Nove skladbe. Iz glasbenih listov in Razne vesti. Glasbena priloga prinaša tri skladbe: Fr. Ferjančič, »Vzdihljaji slepega« za mešani zbor in bas-solo; Karlo Adamič »Kadar pridem v tiho vas« za mešani zbor; Emil Adamič. »April« za mešani zbor. »Pevec« izhaja že šesto leto in vrši ves čas svojega obstanka vestno in vstrajno svojo nalogo: širiti smisel za petje med Slovenci. Toplo ga priporočamo. Stane Din 30 letno, za Italijo 18 lir, za Avstrijo 10 šilingov, za Ameriko 1 dolar. Naroča se pri upravi Ljubljana, Miklošičeva c. 7. Prihodnja številka izide še pred veliko nočjo.

Črniče. Redko se oglašamo v »Čolniču«, a to ni še znak, da nič ne delamo. Naše društvo je imelo dne 28. februaria svoj občni zbor, katerega so se udeležili po večini vsi člani. Društveno delo v preteklem letu je bilo precej živahno, čeravno bi bilo v marsičem želeti več zanimanja. Odbor je imel 13 sei, časopisov v društveni sobi je 5, knjižnica se sedaj na novo preuredi. imamo mešan pevski zbor, le s telovadbo ne gre. Društveni večeri se vršijo redno vsako sredo in so zelo zanimivi. Imeli smo dve javni prireditvi, kateri sta izpadl precej povoljno, igrali smo igre »Zloba in zvestoba« in »Tri sestre«. Pri obeh prireditvah je nastopil društveni pevski zbor. Društvo si je tudi prenovilo oder, tako da nas ne bo sram, kazati cunje mesto odra. Zadnji čas so se oglasile tudi tamburice. Slabo je pa, ker se opaža pri članih vse premalo zanimanja za čitanje dobrih knjig in časnikov! Zatorej fantje dekleta, več čitanja, več resnosti! Društveni odbor se je tudi prenovil, le g. predsednik je že četrtič izvoljen, torej znamenje, da je mož na svojem mestu. V odbor so izvoljeni sledeči: predsednik Rudolf Podgornik, podpredsednik Leop. Fažanel, tajnica Justina Brankovič, blagajnik Emil Lojk. knjižničarka Vida Živec, gospodar Ivan Brankovič, odbornik Jožef Kosovel. Z novim letom smo bili prestavljeni v Spodnjevipavsko okrožje, v katerem se počutimo že precej domače. To bi bilo naše poročilo, o priložnosti še kaj. Bog živi!

Fojana. V prvi polovici februarja se je poročila naša članica Rozina Prinčič z Antonom Šfiligoj. Ker se nameravata izseliti, jim je naše Izobraževalno društvo napravilo pred cerkvijo slavokol, ter priredilo pozdravni večer s kratkimi jedrnatimi nagovori, vezanimi z odkritosrčnimi voščili. Pri tej priliki jim je naša tajnica poklonila lepe

slike po navodilu društvenega odbora. Pri večerni obloženji mizi so veseli svati pomnožili društveni sklad za L 35. — Bodi jim srčna hvala!

Zakriž pri Cerknem. Pustna prireditev je izpadla dobro. Ker so se istočasno vršile prireditve na Straži, Otaležu in Cerknem, smo imeli sicer samo domače udeležence. V naši majhni vasi delujejo v društvu vsi vzorni fantje in vrta dekleta. Društvo šteje 42 članov in članice ter ima v knjižnici 150 knjig. »Naš Čolnič« zelo radi čitamo. Na rednem občnem zboru v januarju smo izvolili naslednji odbor: Ivan Purgar preds., Simon Ortar podpr., Peter Hadalin blag., O. Planinc taj., Franc Hadalin knjiž., Jernej Peternej in Jožef Jereb revizorja. Škoda da nimamo v društvu pevovodja! Bog živi!

Lokovec. Nič se še nismo oglasili v tem letu, delali pa smo že nekaj. Po Silvestrovem večeru je imelo naše prosv. društvo dne 3. jan. svoj občni zbor ki je bil dobro obiskan. Dne 14. jan. smo imeli proslavo Slomška, Kreka in Prešerna, katere se je udeležilo okoli 100 oseb. Za pustno nedeljo in pustni terek smo imeli javno prireditev. Igrali smo burko »Anarhist« in Vedeža«. Igra je bila prav dobro podana. Naivč hvala je žel Martinek, pa tudi drugi so izbornorešili vloge. Žal da se jih je nekaj odločilo od nas in dalo speljati tistim šuntarjem, ki so ravno iste dni priredili javni ples, vsled tega ni bilo take udeležbe, kot se je pričakovalo. Tem večja čast pa fantom in dekletom, ki so nam ostali zvesti. Zahvaliti se tudi moramo Čepovancem, ki so res v lepem številu obiskali našo veselico. — Dekliški krožek ima svoje redne sestanke. V kratkem pričemo z naraščanjem. — Pozdrav vsem bratским društvom. Bog živi!

Št. Viška gora. V našem prosvetnem društvu začenja novo življenje. Vpeljal se je spet pouk v petju. Novi pevski zbor bo obstojal iz samih mladih pevcev, tako bo društvo imelo dobre člane iz naraščaja tudi pozneje, da bo lahko živahneje delovalo kot dozdaj. Želeli je le, da bi isti ostali stanoviti in n'kdar ne poslušali raznih strankarskih podpihovalcev, ki bodo gotovo tudi med nje poskušali zanesti razkol in sovraštvo. Zato ključem Vam, mladi pevci in društveniki: Lepo ubogajte svojega pevovodjo! Oklenite se z ljubeznijo Kat. prosvetnega društva in ravnajte se vedno po njegovih pravilih. Tudi drugi, zlasti fantje, naj bi v obilnejšem številu pristopili k društvu in naj bi se vpeljali od Prosvetne zveze toliko priporočani društveni večeri.

Idrija. Dne 21. februarja se je vršil občni zbor našega telovadnega odseka, katerega se je udeležilo lepo število samih telovadcev. Iz poročil posameznih odbornikov o delovanju odseka je bilo razvidno, da je odsek v preteklem letu precej deloval, posebno še

z ozirom na to, da smo dobili šele v mesecu maju dovoljenje rabiti realčno telovadnico. Odsek je priredil v preteklem letu eno telovadno akademijo in sicer 28. junija in eno javno telovadbo dne 20. septembra, pri katerih so sodelovali člani in članice skupno z obojimi naraščajem — obakrat 93 po številu. Oba nastopa sta v splošno zadovoljnost v vsakem oziru dobro izpadla. Lastnih predavanj ni bilo, pač pa smo se udeleževali mesečnih predavanj Kat. del. družbe. Povprečna udeležba pri telovadbi 16 članov.

V novi odbor so izvoljeni večinoma stari odborniki, le posamezna mesta so se drugače razdelila, in sicer: Čibej Polde predsednik, Treven Toni tajnik, Eržen Avgust blagajnik, Hrovat Karl gospodar, Čibej Ivan, Vončina Stanko, Mrak Dominik in Kovačič Ludovik odborniki, Treven Toni načelnik.

Novi odbor si je naložil važno nalogo, da poskusi vpeljati tudi pri našem odseku fantovske večere, kateri se do sedaj niso vršili radi celotedske vporabe društvenih prostorov s strani društva in drugih odsekov. Posvetil bo tudi večjo pažnjo odgoji naraščaja, iz katerega črpa moči ne samo naš telovadni odsek, ampak tudi drugi odseki in naša matica Kat. del. družba.

S prihajajočo spomladjo gremo tudi mi poživljeni na novo delo, da »domu gradimo slavo in čast«.

Čezsoča. Malo nas je bilo ob ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil decembra lanskega leta, Komaj deseterica je tvorila društvo »Zlatenik«. Toda vztrajnost in stroga načelnost te deseterice je privlekla nase v teku dveh mesecev še 35 novih članov. Tudi zavedni možje so prišli med nas mlade, da nas še bolj okorajžijo za napredek v društvu. Društvo je res še mlado, toda g'blje se na vse strani. Imeli smo do sedaj že 9 predavanj raznovrstne vsebine. Tudi odposlanec P. Z. nas je že obiskal in nas navduševal. Naročili smo si 12 raznih časopisov, katere vedno prebiramo. Pripravljamo se sedaj na skupno okrožno prireditev. Nastopili bomo 18. aprila.

Prijatelji in prijateljice društveniki, le korajžno naprej! Nismo se ustrašili, ko so nas zapuščali pri občnem zboru prijatelji, ker smo poudarjali načela da mora biti društvo načelno, toda zmagali smo: naše društvo raste od dne do dne. Ne ustrašimo se in bomo tudi naprej dosledni. Bog živi!

Orehovlje. Naše »Prosv. društvo« je imelo dne 14. januarja 1926 svoj redni letni občni zbor. Udeležba od strani odbora, kakor tudi članov je bila polnoštevilna. Celokupnemu odboru se je za njegova poročila o delovanju izrekla zaupnica. Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni sledeči gg.: Predsednik Pahor Štefan, podpreds. Gorkič Ludvik, tajnik Žigon Franc, blagajnik Žigon Alojzij, knjižničar Nemeč Karol, gospodar Govek Franc, odborniki Žigon Josip,

Gorkič Judita in Žigon Olga. — Občni zbor je sklenil začetni v tem letu z rednimi društvenimi večeri. Glede nadaljnega delovanja društva se ni sklenilo ničesar določnega; omejili smo se le na to, da naj društvo vsestransko deluje po svojih močeh kar more.

Koritnica. (Dekl. krožek.) Širok naše domovine so se že pred vojno v mnogih krajih ustanovljale in delovale Mar. družbe. Njih delo za kulturni razvoj naših deklet se opazi povsod, kjer so iste razširjene. Po naši dolini niso obstojale, a lahko opaziš da je mnogo zamujenega. Po burnih poveljnih letih smo čutile potrebo po nekem zatočišču, da bi nas vezala večja sestrška ljubav. Pred letom dni smo na željo članic tukajšnjega društva ustanovile dekliški krožek za umsko in srčno izobrazbo naših deklet.

Vsled oddaljenosti članic smo prirejale le nedeljske popoldanske sestanke. Odpadli so v poletni in jesenski sezoni. Našma članicama smo o priliki njihovih porok priredile poseljavne večere z nagovori, deklamacijami in petjem. Krožek je tudi sodeloval pri spomladanski prireditvi Česnikove žaloigre »Domen«. V zadnjem času pa nas je posetila načelnica dekliškega oddelka gđc. G. Podobnikova ter nam v jedrnatem govoru orisala pokret in cilj naših mladenk. Najsrčnejša zahvala! Predavateljice in naše prosvetne delavce pa vabimo za obiske v poletnem času. Saj hranijo naše gore še neizčrpane vire zgodovinske vrednosti, katera živi v ljudstvu po ustnem izročilu, a do danes jih roka pisatelja še ni opisala.

Iz Podgore. V nedeljo dne 17. januarja 1926 se je vršil v Prosvetnem društvu v Podgori 1. redni občni zbor, na katerem so bili navzoči vsi člani in članice in tudi drugi so se ga udeležili, kateri so po končanih debatah pristopili k društvu.

V par kratkih in lepih besedah je otvoril zborovanje gospod predsednik, ki je pozdravil vse navzoče in želel že ob začetku, naj obrodi današnji zbor obilo sadu. Podal je besedo tajniku, kateri je prav lepo podal celotno sliko enoletnega društvenega delovanja. To slika je bila popoln dokaz, da je društvo v tem času dobro napredovalo. Za njim je stopil na oder gospod blagajnik, ki je konstatiral stanje blagajne. Nato je podal predsednik besedo gospodu knjižničarju, kateri je poročal o delovanju knjižnice, ki obstoja komaj 4 mesece. Po kratkem odmoru so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen sledeči odbor: J. Bandelj preds.; Mirko Kogoj podpreds.; Marjan Brezigar tajnik; St. Klavčič blagajnik; preč. g. Stanko Stanič knjiž.; Hvala Konrad nač. fant. ods. in Helena Kogoj nač. dekl. odseka.

Mlademu društvu, ki tako dobro napreduje želimo obilo uspeha v prihodnjem letu. Novemu odboru pa povdarjamo, naj skrbi, da bo zavladao tudi v podgorskem društvu pravo bratstvo.

Dekliški krožki.

Občni zbor Dekliškega oddelka sklicujemo dne 25. marca ob 10. uri dopoldne. Vsak krožek je dolžan poslati zastopnico s kratkim, pisanim poročilom. *Odbor.*

Dekliški telovadni tečaj se začne v ponedeljek 22. marca ob 8. uri zjutraj. Udeleženke naj se čimpreje prijavijo! Tečaj se bo zaključil dne 25. marca z akademijo. Udeleženke se morajo zgledati v tajništvu. Prenočišča in hrano oskrbimo onim sestram, ki se bodo pravočasno javile. Krožki naj jim povrnejo stroške.

Dekliški krožek v Zgoniku. Dne 21. febr. smo imele v svoji sredi g. drja Kralja. Predaval nam je o pomenu našega krožka za tržaško okolico. Vspodbujal nas je k zvestobi do našega društva in nas bodril k izobraževalnemu delu. Vilil nam je vnovč navdušenja za našo stvar. Obliubo, katero smo mu dale pri odhodu, smo že izpolnile 7. marca. S pmočjo fantov prosvetnega društva smo priredile domačo abavo: govor g. župnika, dve deklamaciji, dve kratki igrici in petje. Vmes sta nastopila še odposlanca Prosvetne zveze: dr. Kralj in urednik Sironič z lepim hrvatskim nagovorom. To je bil prelep večer za cel dekliški krožek. Čast tudi članicam, ki so prvič na dekliškem odru lepo nastopile! — Šle bomo po začetni poti naprej, da bo mladika med kraškimi kammom lepo zrasla v drevo in rodila sadove!

Dol-Otlica. Evo Ti, dragi »Čolnič« obljubljenega poročila o izidu naše pustne prireditve! Prav zadovoljne smo z njo. — Spored je bil zelo obsežen in prav hvaležno izbran. Deklamacije, petje in igrice so se vrstile druga za drugo. Igrale smo burki: »Dve teti« in pa »Vedeža«. Obe sta izzvali med ljudstvom obilo pristrčnega smeha. Kar pa nas je posebno razveselilo in s čimer se lahko upravičeno tudi me nekoliko postavimo, je dejstvo, da ni bilo čuti ne v nedeljo ne v torek na naši Gori onega zoprnega kričanja kot navadno. Saj ni bilo časa piti! Vsi fantje so se udeležili obakrat naše zabave. To je bila naša prva prireditev. Dobile smo z njo pogum in zato upamo, da ne bode zadnja.

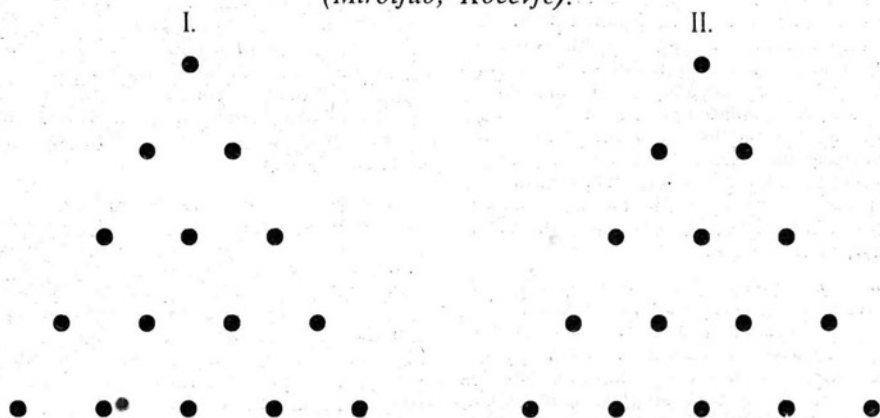
Straža pri Cerknem. Zima nas tudi v tem letu ne pusti v brezdelju na kulturnem polju. Obnovile smo tedenske večerne sestanke, ki nudijo vedno dovolj dela in razvedrila. Pričele smo tudi s krojnim risanjem, ki se z zanimanjem nadaljuje. Dne 7. febr. smo nastopile s L. Turšičevo bajko »Izgubljen raj«. Uspeh je bil razmeroma dober, dasi nam je neugodno vreme precej ponagajalo. — Predpust je tudi nekoliko pogledal v našo sredo in vzel pridno članico Julko Tušar, ki se je poročila z bivšim tajnikom društva J. Laharnar-jem. Želimo vse sreče!

Uganke.

(Urednik: P. Butkovič, Zgonik).

Trikotnika.

(Miroљjub, Kočevje).

Postavi namesto pik črke:

I. a, e, e, h, i, k, l, l,
o, o, o, p, r, r, t

II. a, i, k, k, k, l, l, o,
o, o, r, s, s, t, u

tako, da čitaš ob trikotnikovih stranicah:

I. zrakoplovca, padavino,
bajeslovno bitje,

II. ptico, podobo, del
ribe,

v srednjih treh vodoravnih vrstah pa:

I. zemljo, moško krstno
ime in sad;

II. pijačo, tekočino in
suho zemljo.

Rešitev uganek v 2. številki:

1. Svet je podoben tehtnici, kjer se lahko dviga, težko pa pada.

2. Pregarjanje le koristi pravični stvari.
Rešili so pravilno: Kette Franc Dolenje-Planina, Kete Franc Dolenje-Ajdovščina,

Mecilošek Jožef, Marinšek Leopold, Ignacij Štrancar, dijaki v zavodu sv. Stanislava Št. Vid nad Ljubljano, Hrovatin Boris, dijak v Marijanišču v Ljubljani, Bratina Joško Levada - Gorica. — Izžreban je bil: Bratina Joško Levada - Gorica.

Kdor pravilno reši
zgornje uganke in bo izžreban dobi v
dar Fr. Finžgarjeve »Zbrane
spise«.

Nabirajte darov za „Naš čolnič“

in prispevajte za Prosvetni sklad!